

BY & FOLK

PÅL ENGESÆTER, folk@bt.no

DAGENS NAVN

I dag har Viktor og Viktoria navnedag. Navnene er latinske. Viktor betyr seierherre, Viktoria seier. Navnene er kjent i Norge fra omkring 1800. NTB

FØDSELSDAGER

Skuespiller Tom Courtenay fyller 82 år i dag, tidl. redaktør Einar Aaraas og journalist Bjørn Bratten fyller begge 76 år, spesialrådgiver, tidl. selsmann på Svalbard Morten Ruud 69 år, keramiker Janicke Jansen 68 år, sanger og låtskriver Tomas Ledin 67 år, skuespiller Tea Leoni (bildet) 53 år, artist Julio Iglesias Jr. 46 år, Høyre-politiker Afshan Rafiq 44 år, fotballtrener Amund Skiri 41 år, skuespiller Shahid Kapoor 38 år, og skuespillerne James og Oliver Phelps er 33 år i dag. NTB

JUBILANTER

90

Olaug Kårhild Holsæter,
6884 Øvre Årdal
Brita Lien,
5089 Bergen

80

Magnar Gunvald Askeland,
5132 Nyborg
Unni Bjordal,
5174 Mathopen
Einar Engelsen,
5301 Kleppstø
Ragnvald Fauskanger,
5314 Kjerrgarden
Elsa Nilsen,
5009 Bergen
John Alf Strømsvik,
5035 Bergen

70

Karen Sofie Berdal,
5221 Nesttun
Elvira Eugenia Belmar Castillo,
5145 Fyllingsdalen
Tordis Eikeseth,
5939 Sletta
Håkon Enes,
5460 Husnes
Lise Marit Sævoid Giertsen,
5008 Bergen
Terje Grønnevik,
5915 Hjelmås
Anita Marie Harketstad,
5134 Flaktveit
Annbjørg Hendriksen,
5260 Indre Arna
Harry Henriksen,
5650 Tysse
Reidar Hultstrand,
5770 Tyssedal
Rolf Lothe,
5470 Rosendal
Jan Kåre Mathiassen,
5360 Kolltveit
Jorunn Mjøs,
5121 Ulset
Kari Nesheim,
5176 Loddefjord
Gunn Berit Romslo,
5440 Mosterhamn
Britt Sissel Røen,
5652 Årland
Terje Jostein Sture,
5304 Hetlevik
Johan Søreide,
5966 Eivindvik
Eli Olga Tiegs,
6967 Hellevik i Fjaler
Hans Jacob Trumpy,
5022 Bergen

60

Jørg Berning,
5268 Haukeland
Torhild Marianne Bjørndal,
5119 Ulset
Solveig Ottesen Blåsternes,
5430 Bremnes
Kjersti Mellingen Bruvik,
5650 Tysse
Aage Fjøsne,
6872 Luster
Kurt Magnus Fosse,
5258 Blomsterdalen
Ingebjørg Haaland,
5153 Bønes
Mehdi Kemali,
5004 Bergen
Åge Steen,
5306 Erdal
Eli Holmberg Winsjansen,
5918 Frekhaug
Trine Wraamann,
5067 Bergen
Tove Ånderå,
5430 Bremnes

50

Karen-Maria Elisabeth

Andersson, 5254 Sandsli
Dag Håkon Berglund,
5218 Nordstrøno
Trygve Gunnar Bjelland-Henriksen,
5009 Bergen
Eirik Bjørhusdal,
5239 Rådal
Rita Kjellaug Flagtvedt,
5119 Ulset
Hege Fluge,
5302 Strusshamn
Håvard Fluge,
5354 Straume
Olav Roald Hansen,
5259 Hjellegstad
Hege Hope,
5252 Søreidgrend
Eirik Ystebø Jakobsen,
5305 Florvåg
Kjell Arne Kure,
6947 Lavik
Bård Lie,
5164 Laksevåg
Øyvind Wiik Monsen,
5223 Nesttun
Sissel Evy Monstad,
5254 Sandsli
Are Nielsen,
5171 Loddefjord
Andre Petersen,
5176 Loddefjord
Espen Rasmussen,
5155 Bønes
Uno André Rogstad,
5708 Voss
Bjørn Selvik,
5164 Laksevåg
Marianne Sørbo Skage,
5258 Blomsterdalen
Atle Sørbrøden,
5238 Rådal
John Bjørnsen Tungen,
5037 Bergen
Ingunn Vethe,
5700 Voss
Gro Solås Vold,
5443 Bømlø
Liv Sivertsen Wahlen,
5302 Strusshamn
Jarle Aadland,
5209 Os

DAGENS GULLKORN

Gi en fanatiker delvis rett, og du tar livet av ham.

HANS KASPER, TYSK FORFATTER

HURTIGRUTEKAIEN: «Vesterålen» kommer fra Kirkenes kl. 14.30, retur kl. 22.30.
DOKKESKJÆRSKAIEN: «Lysvik Seaways» kommer inn kl. 07.00 og går ut igjen kl. 16.00. «Samskip Commander» kommer fra Rotterdam kl. 08.00, går til Ålesund kl. 16.00. «Coneste» kommer fra Rotterdam kl. 19.00 og går til Ålesund kl. 22.00.
JEKTEVIKSTERMINALEN: «SC Astrea» kommer fra Immingham kl. 10.00, går til Kårstø kl. 17.00.

KILDE: BERGEN OG OMLAND HAVNEVESEN

ARBEIDSLIV // Hvis mannen eller konen dør, øker sannsynligheten for at ektefellen slutter å jobbe, viser en doktoravhandling fra UiB.

Mange menn i jobb når ko

OVERRASKET: Samfunnsøkonom Otto Sevaldson Lillebø var overrasket over funnet

PÅL ENGESÆTER
pal.engesaeeter@bt.no
foto FRED IVAR UTSI KLEMETSEN

15 prosent av dem mellom 30 og 44 år som mister ektefellen, slutter i arbeid, viser Otto Sevaldson Lillebø's doktorgrad.

Lillebø disputerte fredag ved Universitetet i Bergen med avhandlingen «Ageing, health and labour market participation». Han har forsket på sammenhengen mellom arbeidsmarkedsdeltakelse for eldre arbeidstakere og helse.

Lillebø er samfunnsøkonom og bergenser.

– Veldig overraskende

Lillebø har blant annet sett på hvilke konsekvenser det får at en av ektefellene dør, eller får en akutt lidelse som resulterer i sykehusinnleggelse.

– Hvis mannen eller konen dør, øker sannsynligheten for at ektefellen slutter å jobbe. Et interessant funn er at dette i

større grad gjelder for menn enn for kvinner, og at effekten er større jo yngre personene som opplever dødsfallet er. Dette viser at om man jobber eller ikke, ikke bare er bestemt av egen helse, men også av plutselige endringer i ektefellers helse.

– Var dette i samsvar med den hypotesen du hadde?

– Nei, det var veldig overraskende. Sett fra en økonomisk synsvinkel skulle man tro at når den ene ble alene om å skaffe inntekter til husholdningen, ville man jobbe mer for å øke inntektene. Det var signifikant flere menn enn kvinner som gikk ut av arbeidslivet i en slik situasjon.

– Hvordan forklarer du at det er flest menn som slutter i jobb?

– Det kan jeg ikke forklare. Vi vet ikke nok om familie-sammensetning og omsorgen for barn i disse situasjonene. Vi vet heller ikke hvordan forsikringer eller annet slår ut. Dette gjelder gifte par, og det kan

FOLK: BT bringer gjerne minneord, jubilantmtaler og lignende. Tekstlengden bør ikke overstige 2000 tegn.
KONTAKT: E-post: folk@bt.no eller telefon 5609 5500.

RUNDE DAGER: Dersom du har rund dag, 50 år eller eldre i denne eller neste måned, og ikke ønsker navnet ditt på listen, kan du reservere deg på: www.bt.no/jubilant senest fire virkedager før.

n slutter nen dør

ene i sin egen doktorgrad. I etterpåklokskapens klare lys ser Lillebø at han i avhandlingen burde gått nærmere inn på familiesammensetningen til dem som sluttet å jobbe.

være at det ville blitt et annet resultat om samboere var med i undersøkelsen. Vi vet bare at det er sånn. For å finne ut mer om dette må man undersøke nærmere.

Ute i minst fem år

– De som går ut av arbeidslivet, slutter de å jobbe for godt?

– Det vet vi ikke, men vi har fulgt dem i fem år etter dødsfallet, og i den perioden er de fleste fortsatt ute av arbeidslivet. Dette gjelder samlet rundt fem prosent av alle dem som mister ektefellen. For aldersgruppen 30–44 år er det femten prosent som slutter i jobb.

– Har du gjort deg noen tanker om hvorfor dette skjer?

– Jeg vil tro at det å miste ektefellen er en såpass stor påkjenning at en ikke klarer å jobbe videre når slikt skjer. Dette er ikke mitt fagfelt, og det blir fort spekulasjoner fra min side. Her er det mye oppfølging som kan gjøres, i samarbeid mellom

FAKTA

Lillebøs doktoravhandling

- Hovedfokuset har vært å identifisere årsakssammenhenger, der det er en klar sammenheng mellom årsak og virkning. Avhandlingen er delt opp i fire artikler innen det samme temaet.
- Som kilder i doktoravhandlingen har Lillebø brukt registerdata fra Statistisk sentralbyrå, ekteskapsregisteret, dødsårsaksregisteret, inntektsregisteret og noe fra Norsk pasientregister (etter 2008). De andre registrene er fra perioden 1992 til 2014.
- Dette er anonymiserte registre, så det er ikke mulig å gå tilbake for å finne enkeltindivid. Lillebø sier at funnene viser hvordan forskjellige datakilder bidrar til en større forståelse av helserelaterte spørsmål.
- I perioden 1992 til 2014 var det 1941 personer i aldersgruppen 30–44 år som sluttet å jobbe etter at ektefellen døde. Det utgjør omtrent 15 prosent av dem som mistet ektefellen i denne aldersgruppen.

økonomer og folk med andre profesjoner.

Gunstig at eldre folk jobber

I 2011 ble det innført en ny pensjonsreform. Målet var at flere skulle jobbe lenger. Lillebø har

sett på effekten av denne reformen.

– Studien viser at det i privat sektor med avtalefestet pensjon (AFP), var flere som sto i arbeid utover 62 år etter 2011. Det viser at de økonomiske insentivene,

som gjør det gunstig å jobbe lenger, fungerer. Samtidig ble tidligrutene ut av arbeidslivet innskrenket. Dette førte imidlertid ikke til noen endringer i bruk av helsetjenester, akutte lidelser eller dødsfall på kort sikt, sier Lillebø.

Han sier at tanken bak AFP var at sliterne skulle få en verdig avgang fra arbeidslivet. Sammensetningen av arbeidstokken er annerledes nå enn da det ble innført.

– Selv om det samfunnsøkonomisk er bra, opplever en del eldre arbeidstakere at de er uønsket i arbeidslivet. Ser du en motsetning mellom bedriftsøkonomi og samfunnsøkonomi her?

– Ja, spesielt i omstillingsprosesser blir mange eldre arbeidstakere skvist ut. Forskning tyder på at en blanding av eldre og yngre arbeidstakere er best for bedriften. At eldre slutter å jobbe tidlig, fører til store kostnader for samfunnet.

Samfunnsøkonomisk er det ikke bærekraftig at så mange går av som 62-åring. Har en god helse, bør en jobbe lenger enn 62 år. For min generasjon, jeg er 32 år, må vi regne med å jobbe til langt opp i 70-årene.

Seniluke ingen effekt

Lillebø har også sett på effekten av den ekstra ferieuken for dem som har rundet 60 år. En uke ekstra ferie påvirker ikke antall sykedager eller sykmeldinger, viser studien.

– Hvordan tolker du det?

– Her har vi sammenliknet sykefravær blant 59-åring og 60-åring. Et forbehold jeg må ta, er at vi ikke har undersøkt hvordan dette påvirker produktiviteten. Den ekstra ferieuken kan ha en positiv innvirkning både på produktivitet og på vilje til å jobbe lenger.

– Noen mener denne uken heller burde vært gitt til småbarnsforeldre?

– Det tror jeg er en god idé.